

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Християнська академія педагогічних наук України

Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання

за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 11(45) 2024

Київ – 2024

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine

All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of Spiritual and Moral
Education

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv", Nutrition Center of
Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series " Pedagogy ", Series " Psychology ", Series " Medicine ")

Issue № 11(45) 2024

Kiev – 2024

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45))

«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»):
журнал. 2024. № 11(45) 2024. С. 2111

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

**Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів
наук з державного управління» (Рішення від 18.11.2024, № 15/11-24)**

*Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології
Наталії Калиновської.*

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григоріївна – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Баргінська Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Сташица в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвожджевич Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Гетманенко Людмила Миколаївна - старша викладачка кафедри природничо-математичної освіти і технологій Інституту післядипломної освіти Київського столичного університету імені Бориса Грінченка (Київ, Україна)

11. Головач Наталя Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
12. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
13. Гудзь Наталя Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технологій ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
14. Гуменникова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придніпурської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
15. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
16. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
17. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
18. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
19. Инжинецька Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
20. Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
21. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматички, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
22. Климус Тереза Миколаївна - кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри соціології та соціальної роботи Національного університету "Львівська політехніка", завідувач сіхівського відділення денного догляду Львівського міського центру соціальних послуг "Джерело" (Львів, Україна)
23. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
24. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
25. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
26. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
27. Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого проректора по роботі з коледами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
28. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
29. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» (Хмельницький, Україна)
30. Крайнік Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
31. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
32. Лігоцький Анатолій Олександрович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
33. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
34. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
35. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
36. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
37. Марушева Оксана Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
38. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
39. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
40. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
41. Мідельський Сергій Людвигович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
42. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
43. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
44. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
45. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
46. Олійник Світлана Валентинівна - кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри аптечної технології ліків Національного фармацевтичного університету
47. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
48. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
50. Приходькіна Наталя Олександрівна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
51. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
52. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
53. Трушкіна Наталя Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
54. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
55. Філіпшова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
56. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
57. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
58. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
59. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
60. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
61. Яковичка Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Boichevska I.B. <i>TEACHERS' RESILIENCE IN EUROPE AND UKRAINE – CONSIDERING MAIN ASPECTS</i>	23
Kochyna V.V., Stativka O.O. <i>IMPROVEMENT OF CADETS' COMMUNICATIVE COMPETENCE IN PROFESSIONAL COMMUNICATION</i>	35
Novakivska L.V. <i>MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE LESSONS OF UKRAINIAN LITERATURE IN SENIOR CLASSES</i>	43
Ostrovska M.Ya. <i>ANALYSIS OF INTERACTIVE LEARNING AS A SET OF TECHNOLOGIES AND CONCEPTUAL APPROACH TO INTERACTIVE LEARNING</i>	54
Parkheta L.P. <i>PERSONAL-ORIENTED LESSON OF UKRAINIAN LITERATURE IN ZZSO</i>	62
Savchenko Yu.Yu., Antypin Ye.B. <i>FORMATION OF LEADERSHIP QUALITIES OF TEACHING SPECIALTY'S STUDENTS: PSYCHOLOGICAL COMPONENT</i>	72
Terletska L.M. <i>THE MAIN FEATURES OF TEACHING PRESCHOOLERS A FOREIGN LANGUAGE: EFFECTIVE TIPS AND METHODS</i>	84
Zahura F.I., Stadnyk V.V. <i>PHYSICAL CULTURE AND HEALTH EXTRACURRICULAR ACTIVITY OF STUDENTS UNDER MARTIAL LAW</i>	99
Акімова О.В., Сапогов М.В., Гапчук Я.А., Салій Р.В. <i>ЛІДЕРСЬКІ ЯКОСТІ МАЙБУТНІХ МАГІСТРІВ ЯК НАУКОВА КАТЕГОРІЯ</i>	109
Андрощук І.В. <i>СУТНІСТЬ ТА ПОТЕНЦІЙНІ МОЖЛИВОСТІ КОМАНДНОЇ РОБОТИ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ</i>	121
Артемов В.Ю., Гнатюк Т.І. <i>ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ НАУКОВО-ДОСЛІДНОГО КУРСАНТСЬКОГО ГУРТКА В УМОВАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	132

UDC 378.011.3-052:159.923.2]:[005.322:316.46]

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11\(45\)-72-83](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2024-11(45)-72-83)

Savchenko Yuriy Yuriyovych Candidate of Psychology Sciences, Associate Professor of Departments of Educology and Psychological and Pedagogical Sciences of the Faculty of Pedagogical Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, tel.: (098)-743-30-41, <https://orcid.org/0000-0003-3662-2787>

Antypin Yevhen Borysovych Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor of Departments of Educology and Psychological and Pedagogical Sciences of the Faculty of Pedagogical Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, Kyiv, tel.: (097)-932-48-65, <https://orcid.org/0000-0002-0371-2498>

FORMATION OF LEADERSHIP QUALITIES OF TEACHING SPECIALTY'S STUDENTS: PSYCHOLOGICAL COMPONENT

Abstract. The proposed article highlights the importance of the development of a professional teacher who is in demand in society, possesses the necessary professional competencies that allow effective management of various types of children's activities; creative thinker, suitable for effective professional activity and manifestation of leadership positions. This aspect obliges to determine the leadership potential, which ensures the individual process of professional and creative self-improvement of the teacher and the professional trajectory of development based on balanced mental self-regulation.

It was determined that the purpose of this article is the study of self-regulation, as a system-organized process of intrapsychic activity of the individual and an important factor in the formation of the leadership of the future teacher.

In this review, a significant vector is the presentation of the problem through the analysis of the leadership of the future teacher based on the development of self-regulation of the individual, taking into account the fact that successful professional activity is mainly determined by its effectiveness.

It has been found that leadership is a rather complex entity, which requires the presence of a system of certain characteristics and properties (motivationally orienting, intellectual-volitional, behavioral, social-communicative) in the structure of the individual. It is important to determine the fundamental qualities that determine their purposeful development and lead the individual to leadership positions.

The authors' analysis of the leadership qualities of the future teacher based on the development of self-regulation of the personality made it possible to build a theoretical model that reflects the mechanisms of self-regulation of the personality.

It has been proven that a teacher's leadership is part of his image. In this regard, it is important to form a "leadership style" that reflects the nature of

relationships and activities: on the one hand, openness, the ability to quickly mobilize resources, persistence in achieving the goal. The leadership style is determined by the type of temperament, orientation, emotionality of the teacher and is characterized by charisma.

In the conclusions, as an argument of significance, the fact that self-regulation is an important professional property that is necessary for solving practice tasks is highlighted. For the future teacher, conscious management of one's own cognitive processes, behavior, and mental states in the process of both educational and future professional activity becomes significant.

Keywords: personality, self-regulation, leadership qualities, professional training, intrapsychic activity.

Савченко Юрій Юрійович кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, тел.: (098)-743-30, <https://orcid.org/0000-0003-3662-2787>

Антипін Євген Борисович кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Факультету педагогічної освіти, Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, м. Київ, тел.: (097)-932-48-65, <https://orcid.org/0000-0002-0371-2498>

ФОРМУВАННЯ ЛІДЕРСЬКИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ: ПСИХОЛОГІЧНА СКЛАДОВА

Анотація. У запропонованій статті висвітлено важливість розвитку педагога-професіонала, який користується попитом в соціумі, володіє необхідними професійними компетенціями, які дозволяють ефективно керувати різними видами дитячої діяльності; мислячого творчо, придатного до ефективної професійної діяльності та прояву лідерських позицій. Даний аспект обумовлює необхідність визначення лідерського потенціалу, який забезпечує індивідуальний процес професійного та творчого самовдосконалення педагога та професійну траєкторію розвитку на основі збалансованої психічної саморегуляції.

Визначено, що метою даної статті є дослідження саморегуляції, як системно-організованого процесу внутрішньопсихічної активності особистості та важливим чинником формування лідерства майбутнього педагога.

У даному огляді значущим вектором є представлення проблеми через аналіз лідерства майбутнього педагога на основі розвитку саморегуляції особистості з урахуванням того, що успішна професійна діяльність переважно визначається її ефективністю.

З'ясовано, що лідерство є достатньо складним утворенням, яке передбачає наявність у структурі особистості системи певних характеристик та властивостей (мотиваційно орієнтованих, інтелектуально-вольових, поведінкових, соціально-комунікативних) важливо визначити фундаментальні якості, які обумовлюють їх цілеспрямований розвиток та призводять особистість до позиції лідера.

Здійснений авторами аналіз лідерських якостей майбутнього педагога на основі розвитку саморегуляції особистості дозволив побудувати теоретичну модель, яка відображає механізми саморегуляції особистості.

Доведено, що лідерство педагога є частиною його іміджу. У зв'язку з цим, важливо формувати «лідерський стиль», який відображає характер стосунків і діяльності: з одного боку, відкритість, здатність швидко мобілізувати ресурси, наполегливість у досягненні мети. Лідерський стиль визначається типом темпераменту, спрямованістю, емоційністю педагога та характеризується харизматичністю.

У висновках, як аргумент значущості, виокремлено те, що, саморегуляція – важлива професійна властивість, яка необхідна для вирішення завдань практики. Для майбутнього педагога значущим стає усвідомлене керування власними пізнавальними процесами, поведінкою, психічними станами в процесі як навчальної так і майбутньої професійної діяльності.

Ключові слова: особистість, саморегуляція, лідерські якості професійна підготовка, внутрішньопсихічна активність.

Formulation of the problem. The formation of the leadership potential of the future teacher is actualized in the public desire to have a teacher who is able to effectively manage children's activities. Such a request creates the need to determine the place of leadership in the training of students of pedagogical specialties, and therefore the search for psychological mechanisms of its formation. In this study, the formation of leadership potential is considered through the prism of self-regulation of the individual.

Analysis of the latest research and publications. Researchers who study in their activity: certain signs of self-regulation in various spheres of human activity are engaged in research of a question of self-regulation of behavior of the person; behavioral self-regulation; self-regulation in the study of reflection; self-regulation of educational and labor activity; personal regulation; conscious regulation; psychological mechanism of organization of behavior, activity and cognitive processes as manifestations of volitional self-regulation (M. Boryshevsky, V. Chaika, I. Galyan, N. Povyakel, and others). N. Povyakel believed that self-regulation is a professional property necessary for solving practical problems. According to N. Povyakel, self-regulation is understood as a psychological phenomenon, in the understanding and study of which the most important point is the conscious management of a person's cognitive processes, behavior, mental states

and activities. It, in fact, represents self-regulation as one of the most important components in the professional activity of the individual. Self-regulation, according to the researcher, is an important component in solving important issues and is often considered as a certain system of actions that are created by man individually on the basis of self-concept [1].

Analyzing the views of scientists on the problem of arbitrary self-regulation, we note the relevance of conclusions about “self-mastery” (L. Vygotsky) and the importance of using external incentives in a special organization of living space for the educational process, especially at the first (bachelor’s) level. Investigating the self-regulation of activity, N. Povyakel emphasized the ability of man to bring their capabilities in line with the requirements of activity [1]. Note that during the period of adaptation of first-year students to the conditions of study in the institutions of higher education (IHE), especially during the wars, we find confirmation of the conclusions of the scientist. Peculiarities of the organization of the educational process from the first year aim students to develop the ability to manage their own mental state and behavior in order to effectively and productively solve complex problems of educational activities and no less complex tasks of independent arrangement of one’s own life under the condition of living not at home, but in a dormitory. Mastering the educational program, moving from course to course, the student, future teacher has to solve more complex problems – combining training with work in the specialty, inclusion in research, community or volunteer activities that require conscious self-regulation and leadership development.

Significant research for us were publications that reveal the methodological issues of forming leadership qualities of students [2; 3; 4; 5]. In particular, in the book of Rob Goffy and Gareth Jones “Why should we follow you?” practical advice on leadership development is provided. Note that the tips are developed by the authors on the basis of conversations with recognized leaders and contain a direct motivation for action. Among the most effective we highlight the following:

- Search for new experiences and new situations. Do what you haven’t done before. And believe: while you are young or still a student, you can develop your leadership qualities, strengths and uniqueness much better.

- We consider the recommendation to learn the truth about ourselves to be an important guideline. Therefore, sincere criticism, or asking to criticize you, should be seen as a means to self-improvement. It is important that the rating system for assessing student achievement is aimed at motivating students to achieve the highest results.

- Think about what childhood events have affected you in such a way that you achieved today’s success and what can make you even better and more successful.

- Return to the origins – return to your parents’ homes, visit your grandparents and help them with the household. The authors believe that it helps everyone feel their true and healthy roots.

- The fifth tip, despite some suddenness, is extremely interesting and justified: find the third place. It is based on the convincing hypothesis of the American writer Ray Oldenburg: in addition to work and family, a person needs a place where he can think about himself, to be free from everyday obligations [5]. In our opinion, a young person may be too fascinated by such contemplation if he is unable to regulate his aspirations. However, we believe that students should be familiar with such advice, realize its importance and understand the feasibility of its use, because both in the process of obtaining a specialty and in the future profession, it is important [4].

The purpose of the article is to characterize self-regulation as a system-organized process of intrapsychic activity of the individual and an important condition for the formation of leadership qualities of the future teacher.

In this study, a significant vector is the presentation of the problem through the study and identification of leadership qualities of the future teacher based on the development of self-regulation, given that successful professional activity is mainly determined by its effectiveness, as among the qualities that ensure successful work with people are leadership ones.

Main research material. In psychology, it is customary to distinguish leaders on different grounds, as the leadership position of the specialist is manifested in various aspects of professional activity:

- by content (leader-inspirer and leader-performer) and by the nature of activity (universal leader who constantly reveals his own qualities of a leader and situational leader who shows qualities of a leader only in certain, specific situations);
- by direction of activity: emotional leader, who functionally provides the psychological climate in the group and optimal interpersonal relationships and business leader (instrumental), able to show initiative in certain activities, coordinate actions to achieve the goal, thanks to their own competence (R. Bales);
- by the style of leadership: authoritarian, democratic, combining elements of one style and another (K. Levin).

The need to develop leadership qualities of teachers is beyond doubt. General cultural and professional competencies that are necessary for future professional activities affect the development of leadership qualities of students. First of all, these competencies are aimed at developing the ability to self-organization and self-education, the ability to take responsibility for the quality of professional tasks in accordance with the principles of professional ethics, as well as the ability to work in a team, organize various activities, joint activities and interpersonal interaction of subjects of educational environment.

Therefore, the systematic and purposeful development of the qualities of the future teacher becomes one of the essential factors of professional training, activating both the content and technological transformations of educational activities in IHE.

Modern research of psychological and pedagogical characteristics of the individual actualizes the need for the development of leadership qualities, starting

from preschool childhood, investing in the essence of the concept of “leader” somewhat new meaning [3; 4].

Foreign and domestic research has shown that leadership qualities can be formed through practice and repetition. Among a number of qualities, one selects the 50 most important for leadership, in particular, foresight. In our study, we aimed to identify the level of manifestation of this quality in first-year students: how they are able to see the future, whether they have a clear and exciting idea of the path they will take and the goal they want to achieve. It is important that they are able to calmly and focus in times of rapid change and ask themselves the question “What am I trying to do?” and “How do I try to do that?” Therefore, the issues of self-regulation of behavior and the development of leadership qualities of the personality of first-year students are closely interrelated and mutually determine the formation of values of personal and professional development in the period of gaining professional experience.

Yu. Kul, characterizing leadership as an inner quality and dignity of a person, reveals the mission of a teacher-leader as a system-forming component of professional self-education and identifies key characteristics of a teacher-leader: clarity of personal goals: level of awareness of motives, value self-determination, readiness to defend one’s own interests and harmonize one’s own goals with the group’s goals; focus on the group: the level of development of social and perceptual abilities. Social activity, ability to implement social initiatives; self-regulation: the level of development of self-control, organizational culture and self-discipline; influence on others: the level of development of organizational skills, skills of establishing effective communicative relationships with the group; mechanisms of self-presentation and emotional influence; personal significance and individual attractiveness [6].

Since leadership is a rather complex formation, which implies the presence in the personality structure of a system of certain characteristics and properties (motivational, intellectual, volitional, behavioral, social and communicative) it is important to identify fundamental qualities that determine their purposeful development and lead the individual to leadership. The development of leadership behavior goes through certain stages at which the individual positions himself as a leader in relation to: himself; group partners; children’s team or group of classmates; educational community of students and teachers.

Among the listed processes and properties, we want to highlight the self-regulation of personality as a condition for the formation of leadership qualities of the future teacher. The most important thing, in our opinion, is to position oneself as a leader in relation to oneself. The presence of self-management activity is combined mostly with a subjective feeling of freedom, belief in one’s ability to carry out life plans, and an internal locus of control. The free individual realizes that the choice of his decisions or evaluative judgments is his personal business.

To analyze the characteristics of personal freedom related to the structure of personality, it is advisable, based on the concept of humanistic psychologists, to distinguish two aspects: Demand-motivational; Instrumental.

The first – covers a system of essential goals, values and meanings that determine the direction of its activities. It is important to identify such components as the dominant role of the need for self-actualization, the presence of a conscious vocation, the cause to which a person is committed above all.

The instrumental side includes the means of realization of personal orientation, namely: physical, energetic, volitional qualities, style of behavior, abilities, knowledge, ways of action in the form of skills, abilities of strategies. The following points should be noted: acceptance of oneself and others, realistic and unbiased perception of the world, congruence, openness of experience; giving preference not to knowledge as such, but to competence; characterological qualities that promote self-realization of the individual. These features of a healthy personality, which characterize its integrity and prevent the threat of internal conflict, were identified by Allport, Maslow, Rogers: spontaneity, positive self-image, the ability to feel joy under the influence of simple everyday impressions, the ability to deal with uncertain and ambiguous, philosophical humor and the ability to direct it at oneself [1]. These are also qualities that are primarily associated with strong-willed activity – courage, determination and perseverance, which are necessary on the way to choosing personal growth.

At the personal level, self-regulation presupposes conscious responsibility for one's actions, deeds, understanding of the importance of one's own personality and constant striving for personal growth and improvement.

It should be noted that students who consider themselves leaders in their own development, professional in particular, do not experience difficulties in forming relationships with children during teaching practice, and most importantly, in establishing interaction with parents of children. An intermediate survey of 4th year students in an internship showed that 18% of them had difficulty communicating with parents of preschool children. The analysis of the obtained results testifies to the insufficient level of development of the need-motivational goals of these students in relation to themselves – the quality of success in them is 70-75%, which fully satisfies them. However, practice shows that such a position leads to significant difficulties in performing the functional responsibilities of a teacher. In this regard, in the future, it is planned to conduct additional motivational consultations with students on their professional self-development. The final survey will show the effectiveness of the technologies used and the impact on the personal level of self-regulation of the student.

Yu. Kul developed a theory of interaction of the personality system, in which one of the types of functioning of the system of volitional regulation is self-regulation. In this theory, self-regulation is characterized by the deepening of the subject in the process of activity, less interfering influence of competing intentions, as well as greater efficiency of volitional control strategies [6].

F. Zimmerman argues that self-regulation is a very important property of the individual, which is directly related to public recognition. He also says that self-

regulation or systematic efforts direct thoughts, feelings and actions to achieve their goals [7].

According to J. Ridder and D. Witt, the process of self-regulation is very important in everyone's life. The ability of an individual to independently control their behavior is important in understanding the goals that compete with each other, as well as the priority in choosing the most important of them at a given time [8].

L. Cameron and H. Leventhal established that self-regulation is an important process in human life, which combines two important properties. The first feature is that self-regulation appears to us as a dynamic motivational system, which consists of setting goals, developing and making decisions to achieve these goals, evaluating results, reviewing goals and appropriate behavioral strategies. Another feature is that self-regulation is associated with the control of reactions [9].

To build a theoretical model that reflects the mechanisms of self-regulation of the individual, it is necessary to identify important personal innovations: the level of claims, self-image, self-esteem. These concepts are productively used in the interpretation of the causes of certain manifestations of personal activity [3; 4].

The main structural and functional components of the model of conscious regulation of activity are: the purpose of activity accepted by the subject or certain transformations; subjective model of conditions significant for these transformations; the program of transformations accepted by the subject; system of criteria for its success; providing information on the course of transformations and their results; ideas about the desired results of transformations; comparison of the available results displayed by the subject with the desired ones.

Note that the introduction of a block of values in the model of self-regulation of the individual is caused by the need to take into account their own goal-setting processes in the individual at the personal level of regulation.

The value structure of the individual is the result of a double process. On the one hand, in the formation of the personality structure there is a process of human assimilation of social values, social norms, roles, generalized goals, types of motivation, etc., which are for him certain guidelines in understanding the social world in the world of culture. The other side characterizes the process of formation of the structure of the human self, the formation of self-consciousness, the separation of man from the world around him and his self-awareness.

The individual contemplates the world through the prism of his own values, elaborated meanings, semantic structures, stereotypes. Thus, values determine the direction of activity of the individual, included in the structure of his self-consciousness.

In this case, the value formations of the individual become functionally connected not only with the ideal, but also with the image of himself (I).

American psychologist M. Rosenberg identifies six images of I (Self):

- "true self" – how the individual perceives himself in reality at the moment;
- "dynamic self" – what the individual has set a goal to become;

- “fantastic self” – what one need to be, based on learned norms and patterns;
- “future or possible self” – what one could become;
- “idealized self” – how it would be nice to see oneself;
- a number of “depicted selves” – images and masks that the individual exhibits in public, in order to hide certain negative and painful features, the weakness of his “true self” [10].

We see how the image of the Self is filled with an expansive and differentiated functional meaning, where the image of the Self, as an idea of itself, interferes with the following concepts of personality psychology as a goal of self-realization (“dynamic self” or “fantastic self”); the level of claims, as a person’s idea of one’s own capabilities (“future or possible self”, “idealized self”).

In order to determine the personal values of the image of modern youth who have chosen the pedagogical profession, we invited first-year students to perform the exercise “Values that live in my heart” and analyzed the results. Each student had the opportunity to place in a symbolic heart from 5 to 10 values that are important to him. This task took 7 minutes, which made it possible to indicate the really relevant values of the self-image. The analysis of the answers showed that the absolute values for student youth are the family; health; love and respect; friendship – 100% of respondents mentioned this in their answers. Values are defined as following: education; career; spiritual development; self-development; trust; justice; happiness; - this is stated in 90-98% of answers. In 50-90% of responses, values such as friendliness, politeness, optimism, confidence, tact, tolerance were identified. Among the values of the Self-image are defined such as wealth; moderate generosity; status; power; comfort – occurs in single answers. Among 6% of the answers, values such as children and love for the profession were mentioned.

The obtained results were used to develop the next task – based on the values of the self-image to design an ideal future during the study at the first (bachelor’s) educational level. It was somewhat difficult for the freshmen to identify the conditions that would contribute to the successful mastery of the educational program and to detail what they were trying to achieve at this stage. Therefore, the main task is to develop the ability to set specific, measurable, time-limited goals and indicators that each student must achieve in order to effectively and efficiently acquire professional competencies. To this end, we have developed a clear algorithm for organizing the educational process and performing tasks of educational programs [2; 3; 4].

The presented approaches to interaction with students are important confirmation of the existence of a complex functional and structural organization of the source of human self-movement on the one hand, on the other – make equivalent functionally dissimilar structural components of the self-image.

Under the conditions of detailed consideration of all functions that belong to the image of the Self, the opinion is confirmed that the right to enter the content of

this concept has only the first of these six varieties – “true self”. Only this function has the semantic specificity of the self-image, which does not dissolve among the functions of other structural components of personality.

The presented analysis of the peculiarities of self-regulation of personality gives the opportunity to make assumptions that during the study at the first (bachelor's) educational level students will be able to develop the most important abilities of the leader to which responsibility belongs; ability to organize and motivate activities, setting priorities, self-knowledge and self-assessment, persuasion, analytical thinking, recognition of the most important factors, system, processing and formation of information, identifying trends, distribution of effort and time. The leader must be clearly aware that such behavioral traits as politeness, tact, delicacy, are absolutely necessary for the ability to behave in society. We must not forget about the culture of communication, a sense of moderation, friendliness, one need to manage one's own emotions, stress. It is necessary to have one's own, but definitely civilized style of behavior, one's own, but definitely noble image, the same image of a leader, which guarantees not only half the success, but also constant satisfaction from the activity.

Thus, S. Zaccaro connects the core of leadership qualities of the individual with the development of “social intelligence”, which includes such characteristics as social consciousness, social vigilance, self-control, adequate response to the situation and social environment [11].

According to the results of our research among students of the first (bachelor's) level of higher education, we have identified a set of leadership qualities:

- in relation to oneself: activity, persistence, self-control, observation, independence;
- in relation to classmates: sociability, initiative, ability to persuade, determination, emotional attractiveness, ability to establish a positive atmosphere in the team, sociability;
- in relation to the educational community of teachers and students: organization, erudition, self-confidence, efficiency.

Conclusions

Having analyzed research on the development of self-regulation of personality and the formation of leadership qualities for the professional personality of the future teacher, we emphasize the relevance of studying the relationship and impact of self-regulation on the formation of leadership qualities of future teachers.

It is confirmed that self-regulation is an important professional property that is necessary to solve the problems of practice. For the future teacher it becomes important to consciously manage one's own cognitive processes, behavior, and mental states in the process of both educational and future professional activities.

Modern educator cannot be effective without a strong position of the leader, because the challenges of modern society encourage teachers to continuous professional self-development (transition to distance learning has necessitated the

development of digital competence, independence in professional decision-making, technology of interaction with children and parents), professional self-knowledge and self-improvement.

Research confirms that a teacher's leadership is part of his or her image. In this regard, it is important to form a "leadership style" that reflects the nature of relationships and activities: on the one hand, openness, the ability to quickly mobilize resources, perseverance in achieving goals. Leadership style is determined by the type of temperament, focus, emotionality of the teacher and is characterized by charisma.

Based on the analysis of research related to the development of leadership qualities of specialists, one notes that the multi-vector formulations and the number of selected properties of a specialist leader, testifies to the scientific research and efforts of researchers to identify the most important characteristics that reflect the leader's position.

The organization of the educational process at the Faculty of Pedagogical Education, Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University testifies to the systematic and consistent work of the teaching staff with students of the first (bachelor's) educational level on the formation of leadership qualities of future teachers in various partnerships.

Reference:

1. Poviakel N.I. (2003) *Profesiohenz samorehuliatzii myslennia praktychnoho psykholoha [Professionalization of self-regulation of thinking of a practical psychologist]*. Kyiv: NPU im. M.P. Drahomanova. 295 s. [in Ukrainian]
2. Ivaniuk, H., Antypin, Y., Venhlovska, O., Kuzemko, L., & Savchenko, Y. (2023). Practices of psychological and pedagogical support of future teachers' personal and professional development in the conditions of distance learning. *Amazonia Investiga*, 12(67), 250-264. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.67.07.23>
3. Ivaniuk, Hanna Ivanivna ta Antypin, Yevhen Borysovyeh ta Venhlovska, Olena Anatoliivna ta Kuzemko, Lesia Valentynivna ta Savchenko, Yurii Yuriiovyeh (2023) Zmistovo-tekhnologichne zabezpechennia psykholoho-pedahohichnoho suprovodu osobystisnoho ta profesiinoho rozvytku maibutnix pedahohiv [Content-technological provision of psychological-pedagogical support for personal and professional development of future teachers] *Visnyk nauky ta osvity [Herald of science and education]*, (5(11)). 518-539. [in Ukrainian] [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-518-539](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-518-539)
4. Maryna A. Mashovets, Svitlana P. Palamar, Yurii Y. Savchenko (2021) *Development of public health in the professional training of future teachers* *Wiadomości Lekarskie* (6). c. 1376-1381. <https://doi.org/10.36740/WLek202106117>
5. Goffee, R. (2006), "Why Should Anyone Be Led by You? What it Takes to Be an Authentic Leader", *Human Resource Management International Digest*, Vol. 14 No. 7.
6. Kuhl, J. (1996). Who controls whom when "I control myself?" // *Psychological-Inquiry*.; Vol 7(1). P. 61-68.
7. Zimmerman, B. J. (2000). Attaining Self-Regulation: A Social Cognitiv Respective. In M. Boekaerts, P.R. Pintrich, & M. Zeidner, *Handbook of Self-Regulation*. San Diego:Academic Press, P. 13-35.
8. D. de Ridder, J. de Wit (eds.) (2006) *Self-regulation in Health Behavior*. London: John Wiley & Sons

9. Cameron, L. D. & Leventhal, H. (2003). Self-regulation, health and illness: An overview. In L.D. Cameron and H. Leventhal (Eds), *The Self-regulation of Health and Illness Behaviour*. London: Routledge, P. 1-13.
10. Rosenberg, M. (1965) *Society and the Adolescent Self-Image*. Princeton.
11. Zaccaro, S. J. (2001). *The nature of executive leadership: A conceptual and empirical analysis of success*. Washington, D. C.: American Psychological Association.

Література:

1. Пов'якель Н.І. (2003) *Професіогенез саморегуляції мислення практичного психолога: монографія*. Київ: НПУ ім. М.П. Драгоманова. 295 с.
2. Ivaniuk, H., Antypin, Y., Venhlovska, O., Kuzemko, L., & Savchenko, Y. (2023). Practices of psychological and pedagogical support of future teachers' personal and professional development in the conditions of distance learning. *Amazonia Investiga*, 12(67), 250-264. <https://doi.org/10.34069/AI/2023.67.07.23>
3. Іванюк, Ганна Іванівна та Антипін, Євген Борисович та Венгловська, Олена Анатоліївна та Куземко, Леся Валентинівна та Савченко, Юрій Юрійович (2023) Змістово-технологічне забезпечення психолого-педагогічного супроводу особистісного та професійного розвитку майбутніх педагогів *Вісник науки та освіти* (5(11)). с. 518-539. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-518-539](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-518-539)
4. Maryna A. Mashovets, Svitlana P. Palamar, Yurii Y. Savchenko (2021) Development of public health in the professional training of future teachers *Wiadomości Lekarskie* (6). с. 1376-1381. <https://doi.org/10.36740/WLek202106117>
5. Goffee, R. (2006), "Why Should Anyone Be Led by You? What it Takes to Be an Authentic Leader", *Human Resource Management International Digest*, Vol. 14 No. 7.
6. Kuhl, J. (1996). Who controls whom when "I control myself?". *Psychological-Inquiry*; Vol 7(1). P. 61-68.
7. Zimmerman, B. J. (2000). *Attaining Self-Regulation: A Social Cognitiv Respective*. In M. Boekaerts, P.R. Pintrich, & M. Zeidner, *Handbook of Self-Regulation*. San Diego: Academic Press, P. 13-35.
8. D. de Ridder, J. de Wit (eds.) (2006) *Self-regulation in Health Behavior*. London: John Wiley & Sons
9. Cameron, L. D. & Leventhal, H. (2003). *Self-regulation, health and illness: An overview*. In L.D. Cameron and H. Leventhal (Eds), *The Self-regulation of Health and Illness Behaviour*. London: Routledge, P. 1-13.
10. Rosenberg, M. (1965) *Society and the Adolescent Self-Image*. Princeton.
11. Zaccaro, S. J. (2001). *The nature of executive leadership: A conceptual and empirical analysis of success*. Washington, D. C.: American Psychological Association.

Журнал

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 11(45) 2024

Формат 60x90/8. Папір офсетний.

Гарнітура Times New Roman.

Ум. друк. арк. 8,2.

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»

Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.